

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

የመዝሙር መሣሪያ ታሪካዊ አመጣጥ

ክፍል አንድ

መግቢያ

በአብዛኛው ሃይማኖታው የአምልኮ ሥርዓት ወይንም ምሥጋና በውርድ ንባብ ወይንም በዜማ የታጀበ ሲሆን የመዝሙሩም ዜማ በሙዚቃ መሣሪያ የተቀነባበረ ነው። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንም ከቅዱስ ያሬድ ጀምሮ በሦስት የተለያዩ ዜማዎች በተለያዩ የሙዚቃ (የመዝሙር) መሣሪያዎች እየተቀነባበሩ ሲቀርቡ ዘመናት ተቆጥረዋል።

ይህን ስለ ሙዚቃ መሣሪያዎች ታሪካዊ አመጣጥ የሚገልጽ አጭር ጥናታዊ ጽሑፍ ማቅረብ ያስፈለጉበት ዋና ዋና ምክንያቶች ከዚህ እንደሚከተሉት ናቸው።

ሀ) ከድሮ ጀምሮ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ምሥጋናዋን ለጌታ በዜማ ለማቅረብ የምትገለገልባቸው ልዩ ልዩ መሣሪያዎች ከየት እንደተገኙ (እንደተወረሱ) ለመግለጽ፤

ለ) የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በዜማ የመዝሙር አቀራረብ በተወሰኑ የሙዚቃ መሣሪያዎች ብቻ ተለይተው እንዲቀርቡ (እንዲዘጋጁ) የሚደነገግ ደንብ ወይንም ሃይማኖታዊ ቀኖና ያለ መኖሩን ለማሳየት፤

ሐ) በተለያዩ የሙዚቃ (መዝሙር) መሣሪያዎች አጠቃቀም ረገድ በሀገር ቤትም ሆነ በውጭ የሚኖሩ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ወጣቶች በኩል እየተንጸባረቀ ያለውን የተሳሳተ አመለካከት ለማረቅና በምትኩም የጠራና ትክክለኛ አቅጣጫ እንዲይዙ ለመረዳት።

ክፍል ሁለት

የሙዚቃ (የመዝሙር) መሣሪያዎች ታሪካዊ አመጣጥ

በተለያዩ ቅርጽ የተለያዩ የሙዚቃም ሆነ የመዝሙር መሣሪያዎችን የፈለሰፉና ያዘጋጁ ከዓለም የመጀመሪያዎቹ የመካከለኛው ምሥራቅ የፋርስና የባቢሎን የግብጽና የአሦር የሜሶፖታሚያና የሱሜሪያን ሰዎች ናቸው። ለምሳሌ ያህል መሣሪያዎቹም በመጠኑ ከዚህ እንደሚከተለው ቀርበዋል። እነዚህም፡

1. መለከት Trumpet
2. በገና Harp (Kinnor)
3. ከበሮ Tambourine (Timbrel)
4. አርጋኖን Organ
5. ጸናጽል Sistrum (Cymbal)
6. መሰንቆ Lyres (Lyre)
7. ጊታር Lute

www.ethiopianorthodox.org

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

- 8. ቀርነ መለከት Shophar
- 9. ነጋሪት Castanet
- 10. ዕንዚራ Accordion
- 11. ዕምቢልታ Flute
- 12. ዋሸንት Cornet Sackbut ናቸው።

2.1. በገና :-

በገና የተሰኘው መሣሪያ አንደኛ ከ 3200 ዓመተ ዓለም ቀደም ሲል በኢራን ደቡባዊ ምዕራብ ቶጋ ሚሽ በተባለ ሥፍራ በሸክላ ላይ፤ ሁለተኛ በ3000 ዓመተ ዓለም በባቢሎን በመቃብር ሐውልት ላይ ተቀርጾ የተገኘ የሙዚቃ መሣሪያ ነው።

2.2. ጸናጽል :-

ጸናጽል የተባለው መሣሪያ ደግሞ የተሠራው (የተፈለሰፈው) በግብጻውያን ሲሆን የተዘጋጀውም አኢሲስን (ISIS) በሴት አንቀጽ የምትጠራውን የግብጽ ጣዖት በዚህ መሣሪያ ለማመስገን በተለያዩ ቅርጽ የተዘጋጀ የዝማሬ መሣሪያ ነው።

2.3. ኦርጋንን በተመለከተ፤

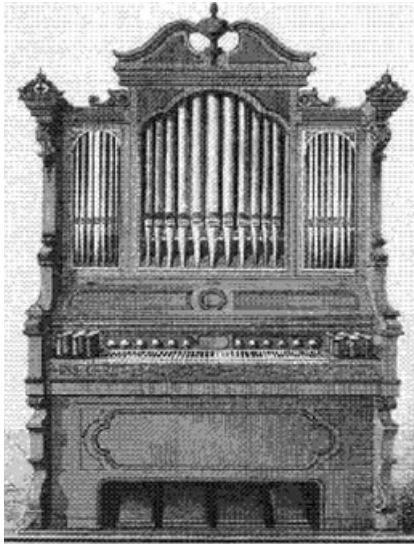
የመዝሙር መሣሪያዎች የተለያዩ ቅርጽ ያላቸውና የተለያዩ የድምጽ ቃና የሚሰጡ፣ እግዚአብሔርን ለማመስገን የተዘጋጁ መሣሪያዎች ናቸው። ከእነዚህም መካከል እጅግ ጣዕመ ዜማው የሚማርክና የሚመስጥ አንዱ ኦርጋን ወይም ኦርጋኖን ነው። መዝሙር የሚለው ቃል ብሉይ ኪዳን ውስጥ 309 ጊዜ፣ በሐዲስ ኪዳን ደግሞ 36 ጊዜ ተጽፎ ይገኛል። SEPTUAGINT (ሱብዐ ሁለት) ተርጓሚዎች በ270 ዓመተ ዓለም አካባቢ ብሉይ ኪዳንን ከአብራይስጥ ወደ ግሪክኛ ሲመልሱ (ሲተረጉሙ) ugab የሚለውን የአብራይስጥ ቃል ኦርጋኖን ብለው ተረጎሙ። ዘፍ. 4፣21፤ ኢዮ 21፣12፤ ኢዮ 30፣31፤ መዝ 150፣4 R.S.V(Revised Standard Version)

ደግሞ ... በማለት ተርጉሞታል። መዝ 150፣4 በታላቁዋ ብሪታኒያ የታተመው የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ኦርጋኖንን ዛጉፍ በማለት ተርጉሞታል።

ኦርጋኖን የግሪካውያን፣ የሮማውያን፣ የኦሪየንታል፣ የእነዚህ አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ በመዝሙር መሣሪያነቱ የሚጠቀሙበት ጣዕም ያለው መገልገያ ነው (Dictionary of Rel.Kn. volume III P.1792; 1883) በቅዱስ ያሬድ የዜማ መጽሐፍትና በልዩ ልዩ ገድለ ቅዱሳን ድርሰት ሁሉ ኦርጋኖንን በብዛት ተጠቅሶ እና ገኘዋለን። ወሶበ ቀርቡ፣ ወበጽሑ ጎበ ሀገረ ስምዑ ድምፀ ኦርጋኖን ወመሰንቆ፣ ወብዕዛ፣ ወይቤሉ ምንትኑ ዝንቱ ... ትርጉሙ - ወደ ሠፈርም በደረሱ ጊዜ የመሰንቆንና የኦርጋኖንን፣ የዕምቢልታንም ድምጽ ሰምተው «ይህ ነገር ምንድነው? ተባባሉ» በአቅርቦት ወብዕዛ፣ ኦርጋኖን ወብዕዛ። ቃለ ቀርን ወዕንዚራ፣ ወመሰንቆ ወብዕዝ ማኅሌት። ወምስሌሁ መዘምራን እለሂ በጸናጽል፣ ወእለሂ በከበሮ፣ ወእለሂ በብዕዛ ወበአቅርቦት። ትርጉም፡- በመለከትና በዕምቢልታ፣ በኦርጋኖን፣ በቀርነ መለከትና በዕንዚራ፣ የማኅሌት መሣሪያ በሆነው በመሰንቆና በዕምቢልታ፣ ከዚህም ሁሉ ጋር በጸናጽል፣ በከበሮ፣ በዕምቢልታና በቀርነ መለከት ይዘምሩ ነበር። 2ኛ ዜና 13፣12፣ 15፣14፣ ዳን 3፣5፣ 2ኛ ሳሙ 6፣5። መስከረም 18 ቀን ኪዳን ወልድ ክፍሌ መዝገበ ቃላት ገጽ 277።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

አርጋኖን

2.4. መሰንቆ፣ በገና፣ ጊታርና ዕምቢልታ

ቀርን መሰንቆ፣ በታላላቅ በዓላት የሚነፋ ፤ ሕዝብን ወደ ምክራብ፤ ወደ ቤተክርስቲያን የሚሰበሰብ

የእሱራውያን መሰንቆ፣ የአሦር ሰው መሰንቆ ሲጫወት ያላያል።

እገዚራ

የእሱራውያን ክብር፤ በጠፍርና በቆዳ የተጠፈረና የተጠፈዘ

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

የግብጽና የፋርስ፣ የባቢሎንና የአሦርያ ሙዚቃ ረዘም ያለ ታሪክ ያለው ከክርስቶስ ልደት በፊት ከ 3200 ዓመተ ዓለም ቀደም ሲል የነበረ ሲሆን ይህም የመካከለኛው ምሥራቅ የሙዚቃ መሣሪያ በየደረጃው ለብሉይ ኪዳን ሰዎችና ለሩቅ ምሥራቅ ሰዎች መሰረት ሆኖአል።

ከመዳብና ከብረት የተሠሩ መሰንቆና በገና፣ ጊታርና ዕምቢልታ እንዲሁም መለከት ከቱታንኮሜን (TUTA NKAMEN) መቃብር (1237-1338...) የተገኙ ናቸው። እንደዚሁም በብር የተሠሩና የተጌጡ ዘጠኝ መሰንቆዎችና አርጋኖኖች (አርጋኖች) በባሕል የአብርሃም ሀገር እየተባለ ከሚነገረው በኡር በነገሥታቱ የመቃብር ቦታ በተለይም ቱኦቢ ለምትባለው ንግሥት ለርስዋ ክብር ሲባል ከዚህ ዓለም በሞት በተለየች ጊዜ ከርስ ዋ አስከሬን ጋር ገረዶችዋ ከነነፍሳቸው በተቀበሩበት ቦታ በ 2650 ዓመተ ዓለም የተገኙ ናቸው።

በብሉይ ኪዳን ሌዋውያን ካህናትም ሆኑ ሌሎች በበገና፣ በመሰንቆ፣ በእንዚራ፣ በከበሮ ወዘተ ይጫወቱ የነበረ ሲሆን እነዚህ ከላይ የተጠቀሱት የሙዚቃ መሣሪያዎች የተወረሱት (የተዋሱት) ከጎረቤቶቻቸው ከፋርስ፣ ከባቢሎን፣ ከአሦርና ከሚስፖታሚያ ወዘተ እንጂ የእነርሱ አይደሉም። ስለዚህ የባልና ልጆቹ በበገናም ሆነ በተለያዩ መሣሪያዎች ሲጫወቱ የመጀመሪያዎቹ ቢሆኑም (ዘፍ 4፣25) ለመሣሪያዎቹ ቅርጽና መልክ የሰጠው ዳዊት ነው (1010-970 B.C)። ዳዊት የሃዘንም ሆነ የደስታ መዝሙር ደራሲ በመሰንቆና በበገና ተጫዋችነቱ የሚነገርለት ሲሆን (አጥ 6፣5፣ 1ኛ ሳሙ 16፣16-18) ከዳዊት በፊት የነበረው የመካከለኛው ምሥራቅ የሱማርያን (ኡር) ንጉሥ ሹልጊ (2093-2045B.C) ግን ይበልጥ እንደነበረ ይነገርለታል።

The literary record of David's many abilities is foreshadowed only by that of Sumerian King Shulgi of Ur (2093-2045 B.C.), who celebrated his own remarkable talents in music, athletics, and statesmanship in a number of finely crafted hymns. (HARPER'S BIBLE DICTIONARY. PP.668.1985. LONDON).

በግብጽና በግሪክ በሮምና በመካከለኛው ምሥራቅ የጣዖት ማምለኪያ በነበሩበት ቦታዎችና በጣዖታት አጽም ላይ አብያተ ክርስቲያናት ታንጸው ዛሬ 24 ሰዓት የእግዚአብሔር መመስገኛ ቦታዎች እንደሆኑ ሁሉ እንዲሁም ለጣዖት የመዝሙር መሣሪያዎች የነበሩት ሁሉ አሁን ደግሞ ለእግዚአብሔር የማኅሌት መሣሪያዎች ሆነዋል። ለዚህም ማስረጃ ሰኔ 12 ቀን የሚነበበውን ስንክሳር መመልከት ይቻላል።

ክፍል ሦስት

የመዝሙር (የሙዚቃ) መሣሪያዎች አጠቃቀም
በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን

ኢትዮጵያ የክርስትና እምነትን ከመቀበል በፊት ጁዴይዝምን (ኦሪትን-ቶራን) ተቀብላ ለዘመናት በአንድ አምላክ ታመልክ እንደነበር የተለያዩ የታሪክ መጻሕፍትን በአስረጅነት ለመጥቀስ ይቻላል። ከዘመነ ብሉይ ጀምሮ ያሬድ እስከ ተነሳበት እስከ አጼ ገብረ መስቀል ዘመነ መንግሥት (515-529) ድረስ በምኩራብም ሆነ በቤተ ክርስቲያን ይፈጸም የነበረው የምስጋና አቀራረብ በውርድ ንባብ እንጂ በዜማ አልነበረም።

በኢትዮጵያ በዜማ ማመስገንና መዘመር የተጀመረው ቅዱስ ያሬድ የዜማ ዓይነቶችን በሦስት የአዘማመር ስልት መድቦ ከደረሰ በኋላ ነው። እርሱም ዕዝል፣ግዕዝና አራራይ ይባላሉ። የቅዱስ ያሬድ ዕረፍት ግን

www.ethiopianorthodox.org

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

ቦት 11 ቀን ነው። ለእርሱ መታሰቢያ ከአንድ ደራሲ በተደረሰው ምልጣን ላይ እነዚህን ሦስቱን የያዘው የዜማ ዓይነቶች ደራሲው እንዲህ በማለት ገልጧቸዋል። «ኢየዑዱ እንስሳ ወሰብእ እምነ ሠላስ ዜማሁ» ፣ ትርጓሜውም የሰውም ሆነ የእንስሳ ዜማ ከሦስቱ የያዘው የዜማ ዓይነቶች አያልፍም ማለት ነው።

ከላይ ከክፍል ሁለት እንደተመለከተው በአሁኑ ጊዜ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ለያሬዳዊ ዜማ የምትገለገልባቸው እንደ ጸናጽል፣ ከበሮ፣ ነጋሪት፣ አርጋኖን፣ ቀርነ መለከት ወዘተ... ከ3000 ዓመተ ዓለም በፊት ከግብጽና ከፋርስ ከባቢሎንና ከአሦር የተገኙ ናቸው። በአጭር አገላለጽ የሙዚቃ መሣሪያዎች አመጣጥና አመሠራረት ከመካከለኛው ምሥራቅ ነው።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እንደሌሎቹ የመካከለኛው ምሥራቅ አገሮች ሁሉ የሙዚቃ መሣሪያዎችን ወርሳ ለረጅም ዘመናት ስትገለገል የቆየች ሲሆን እነዚህ መሣሪያዎች ብቻ የውዳሴ፣ የዝማሬ ማቅረቢያ እነዚያ ደግሞ ለውዳሴም ሆነ ለዝማሬ መገልገያነት አይውሉም የሚል የሙዚቃ (የመዝሙር) መሣሪያዎችን አጠቃቀም የሚያብራራ ቀኖና ወይንም ደንብ የላትም። በአርጋን መዘመር መናፍቅ ነት ነው፣ በከበሮና በጸናጽል መዘመር የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የጥንታዊነት መለያ ነው የሚለው አመለካከትና ሃሳብ ከላይ እንደተገለጸው ሁሉ ታሪካዊ መሠረት የሌለው ነው።

በአርጋን መዘመር ክልክል ነው የሚሉ ሁሉ እጅግ ተሳስተዋል። ምክንያቱም የቅዱስ ያሬድን የዜማ መጽሐፍ፣ አርጋኖን ድንግል ማርያም የተሰኘውን የቅድስት ድንግል እመቤታችንን የምሥጋና መጽሐፍ፣ መጽሐፍ ስንክሳርን እና ባጭሩ የብሉይ ኪዳንን መጽሐፍትን ያላዩና ያላነበቡ ናቸው ለማለት ያስደፍራል።

አርጋን፡- በግሪክኛ አርጋኑን፣ በላቲንኛ አርጋኑም፣ በግዕዝ አርጋኖን ይባላል። ትርጉም፡- የማኅሌት ዕቃ፣ መዝሙር፣ በገና፣ ውዳሴ፣ ምስጋና፣ መልካም ዜና፣ ለጆሮ፣ ለልብ የሚጣፍጥ፣ ደስ የሚያሰኝ ድምጽ። አጽንኦ አውታረ አርጋኖን፣ አርጋኖን ወብዕዛ። አርጋኖን ማርያም ድንግል። (አዋል ስንክሳር፣ መስከረም 18 ቀን፣ አርጋ. 1 ኪዳነ ወልድ ክፍሌ መዝገበ ቃላት፣ 1948 ገጽ 239)።

ቅዱስ ያሬድ በዜማ መጽሐፍ 1ኛ አርጋኖን፣ 2ኛ እንዚራ፣ 3ኛ መሰንቆ ለማኅሌተ እግዚአብሔር ታላቅ መሣሪያዎች መሆናቸውን ከዚህ እንደሚከተለው ይገልጻል።

1ኛ. አስተጋብአተነ ቤት፣ እስመ ለዓለም፡- ሰባኬ ወንጌል ዮሐንስ አርጋኖን ማኅሌት ዘይደምፅ ለቤተ ክርስቲያን ቀርነ ነባቢ ዘይጸውፅ መሐይምናነ ... ትርጓሜው፡- ወንጌልን የሚሰብክ ዮሐንስ ድምጹም በቤተ ክርስቲያን የሚጣፍጥ የማኅሌት አርጋኖን ነው። ዮሐንስ እንደ ቀርነ መለከት ምእመናንን ወደ ቤተ ክርስቲያን ይጋብዛል። (ከዘመነ ልደት ድጓ ጥር 4 ቀን የሚዘመር)

2ኛ. አማኅኩኪ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ከብካብ ኮነ በቃና ዘገሊላ ዕንዚራ ደምፀ በዉስተ ጽርሕ... ትርጓሜው፡- ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ሆይ እኔ እሰግድልሻለሁ። ክርስቶስ በቃና መንደር ውሃውን ወደ ወይን ጠጅ በለወጠ ጊዜ ያደረገውን ተአምር እያስታወሰሁ በእንዚራ በመቅደሱ እዘምራለሁ። (ከዘመነ ልደት/ አስተርእዮ ድጓ፣ በሰንበተ ክርስቲያን ብቻ የሚዘመር፣ ምድቡ ከመድሰ ክፍል)።

3ኛ. ሥረዩ ቤት፣ በሁለት፣ አቡን፣ ስብሕ ወኃይልክ ወኢትምህክ ቃለከ ማዕነቅ ተስምዐ በምድርነ ዮሐንስ ኒ ይቤ ከመ ዕንዚራ ዉስተ ጽርሐ ንጉሥ። ትርጓሜ፡- በፍጹም ኃይልህና ድምፅህንም ሳትቆጥብ እግዚአ

www.ethiopianorthodox.org

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

ብሔርን አመስግን። መስከረም ስለጠባ ቁራውም በምድራችን እየዘመረ መጣ። ዮሐንስም ይህ መዝሙር በንጉሠ ኢዳራሽ በእንዚራ እንደሚዘመር ዓይነት ነው ይላል። (ከዘመነ ጽጌ ድጋ፣ ከዘወትሩ አቡን)።

4ኛ. ደብተራ ፍጽምት ዘጸውሊ ለማሳደሩ ዘጽድቅ ዘገብራ ከሃሌ ፈለስት እምዘይበሊ ጎበ ኢይበሊ በመሰንቆሁ እንዘ የሃሊ ዳዊት አቡሃ ዘወልዳ ወዓሊ። ትርጓሜ፡- ቅድስት ማርያም ከሚያልፈው ዓለም ዳዊት በመሰንቆው እየዘመረለት ሳለ ነፍስዋ ከሥጋዋ ተለይታ ወደማያልፈው ዓለም ሄደች። (እግዚአብሔር ነግሥ፣ ከዘመነ ክረምት ድጋ፣ የእመቤታችን፣ ነሐሴ 16 ቀን)።

5ኛ. ሃሌ ሉያ ለአብ ንሴብሕ ከመ ቀስተ ደመና ዘአሜ ክረምት አክሊል ንጹሕ ዲበ ርዕሶሙ ሃሌ ሉያ ለወልድ ንዜምር ሃሌ ሉያ ወለመንፈስ ቅዱስ ንሴብሕ ወንዜምር ኪያሁ መድኅነ ከመ ዝበጠተ መሰንቆ አርጋኖን ስብሐቶሙ ለእሙንቱ ካህናት። ትርጉም፡- እንደ ክረምት ቀስተ ደመና ንጹሕ አክሊልን ለካህናት ያዘጋጀ እግዚአብሔር አብን፣ እግዚአብሔር ወልድንና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን እናመሰግናለን። ለእግዚአብሔር የሚያቀርቡበት የካህናት ምሥጋናም በመሰንቆና በአርጋኖን እንደሚዘመር መዝሙር ጣዕ መ ዜማው ማራኪ ነው። (ከጸም ምዕራፍ የማክሰኞ አርያም)።

ክፍል አራት

የማጠቃለያ ሃሳብ

እግዚአብሔርን ለማመስገን በተለያዩ የሚዚቃ (የመዝሙር) መሣሪያዎች መጠቀምና ሌሎችን ማገልገል በ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የዝማሬና የዜማ ታሪክ ውስጥ እስከዛሬ አልታየም። ባህሮ ችና ዓሣዎች፣ ተራሮችና ኮረብቶች፣ ፀሐይና ጨረቃ፣ በረዶና ጉም በምድር ውስጥ የሚበቅሉ ሁሉ እግዚአብሔርን ያመሰግኑታል። (ከቅዱስ ያሬድ ድጋ፣ ስረይ ይትፌሳህ ሰማይ፣ የፋሲካ መዝሙር፣ ጸሎተ ሦስት ደቂቅ 3፣57)።

በዚህ አጭር ጥናታዊ ጽሑፍ ውስጥ ለማሳየት እንደተሞከረው አርጋኑ፣ ጸናጽሉ፣ ከበሮው፣ ነጋሪቱ፣ ዕን ቢልታውና እንዚራው ወዘተ...፣ የመካከለኛው ምሥራቅ ሰዎች እንጂ የእኛም ሆነ የእብራውያን ቅርስ አይ ደለም። ሁላችንም ከነርሱ የወረሰናቸው ሲሆኑ፣ ከበሮውና ጸናጽሉ፣ በገናውና ዋሽንቱ የኛ ነው፣ ነገር ግን አርጋኑና እንዚራው ወዘተ የሌላ ነው የሚለው አመለካከት ወደ ተሳሳተ አቅጣጫ የሚያንደረድር ነው።

ይኸኛው የመዝሙር መሣሪያ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የዜማና ዝማሬ ይወክላል ሌላኛው የመዚቃ (የመዝሙር) መሣሪያ ደግሞ የፕሮቴስታንት እምነት ተከታዮች የሚገለገሉበት ስለሆነ በመሣሪያው መጠቀም አይገባንም የሚለው አስተሳሰብ ኢሎጂካዊ ነው። በሌላ አነጋገር ከላይ የተጠቀሰውን አስተሳሰብ ማራመድ ይኸኛው የሃይማኖት ዘርፍ ያዘጋጀውን መጽሐፍ ቅዱስ አናነብም፣ እነርሱ የነኩትን አልነካም ወዘተ... ወደሚለው ድምዳሜና አንድምታ የሚያመራ ሲሆን የዕውቀትና የብስለትን የሚያንጸባርቅ ነው።

የመዚቃ መሣሪያዎች ታሪካዊ አመጣጥን አስመልክቶ በቀረበው በዚህ አጭር ጥናታዊ ጽሑፍ ውስጥ የ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከጥንት ጀምሮ ምሥጋናዋን ለእግዚአብሔር ለማቅረብ የም

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

ትገለገልባቸው እንደ ጸናጽል፣ ከበሮ፣ ነጋሪት፣ አርጋኖንና፣ ቀርነ መለከት ወዘተ የመሳሰሉት ከየት እንደ ተወረሱ፤ እንዲሁም በዜማ የመዝሙር አቀራረብን በተመለከተ በተወሰኑ መሣሪያዎች ብቻ መገልገል እንደ ዳለብን የሚደነግግ ሃይማኖታዊ ቀኖና አለመኖሩን በሚገባ ለማብራራት ተችሏል። በዚህ ጥናታዊ ጽሑፍ ከተገለጸው ታሪካዊ ትንታኔ በተለየ መልኩ በቅርቡ በቅርብ ዓመታት ወዲህ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ እምነት ተከታይ በሆኑ አንዳንድ ግለሰቦችና ቡድኖች አማካኝነት የሙዚቃ መሣሪያዎችን በሁሉት በመፈረጅ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የምሥጋና መዝሙሮች መቅረብ ያለባቸው ጥንታዊና ለያሬ ዳዊ ዜማዎች ተስማሚ በሆኑ በእነዚህ መሣሪያዎች ብቻ መሆን አለበት። ነገር ግን በሌሎቹ መገልገል ጥንታዊነትንና ያሬዳዊ ዝማሬን አይወክሉም የሚለው አመለካከት ወጣቱንና ታዳጊውን ትውልድ በማሳሳትና በማደናገር ላይ ይገኛል። ስለሆነም ታሪካዊ ማስረጃዎችን ዋቢ በማድረግ የተጠናቀረው ጥናታዊ ጽሑፍ በማወቅም ሆነ ባለማወቅ በተሳሳተ ጎዳና በመራመድ ላይ ያሉትን ወገኖች ግንዛቤያቸውን ሰፋ እንዲያደርጉ እገዛ ያደርጋል።

መሪጌታ(ቀሲስ) ጸሐይ ብርሃኑ